

หลักในการคัดแยก และจัดเก็บขยะเพื่อการ recycle

จำเป็นต้องคัดแยก ประเภทขยะ และจัดเก็บให้เหมาะสมตั้งแต่จุดกำเนิดขยะ เพื่อให้

- ขยะถูกใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด
- ประหยัดสถานที่จัดเก็บ
- เกิดความสะดวกในการเคลื่อนย้าย เก็บ ขน ขี่รถเดินทางไปขาย
- สามารถขายได้ราคา
- ศูนย์/โรงรับซื้อขยะรีไซเคิล จะสนใจซื้อมากกว่า

โดยมีหลักการใหญ่ๆในการคัดแยก และจัดเก็บ ดังนี้

1. แยกขยะเศษอาหารที่ย่อยสลาย ออกจาก ขยะรีไซเคิล

ประเภทถัง	ถังขยะ ย่อยสลายได้	ถังเก็บขยะ รีไซเคิล	ถังเก็บขยะมีพิษ	ถังเก็บขยะทั่วไป
สีถังขยะ	สีเขียว 	สีเหลือง 	สีเทาฟ้าสีส้ม/แดง 	สีฟ้า
รองรับขยะ ประเภท	ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลาย ได้เร็ว สามารถ นำมาหมักทำปุ๋ย ได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษ อาหาร ใบไม้	ขยะที่สามารถ นำมารีไซเคิล หรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ	ขยะที่มีอันตราย เช่น หลอด ฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาฆ่า แมลง ภาชนะ บรรจุ สารอันตราย	ขยะย่อยสลาย ไม่ได้ ไม่เป็นพิษ และไม่คุ้มค่าการ รีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูก อม ช่องบะหมี่ สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟมและฟอล์ยที่ เปราะเปื้อน อาหาร

2. จัดเก็บขยะรีไซเคิล แยกเป็นประเภท เป็นหมวดหมู่ย่อย เก็บสะสมจนได้จำนวนมากพอ เพื่อรอส่งขาย
3. เทน้ำ เศษขยะอินทรีย์ ออก และทำให้สะอาด เช่น ถังลงนมต้องเอาหลอดออก ล้างน้ำ จะได้ไม่บูดเน่า ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร ล้างและผึ่งให้แห้ง
4. การจัดเก็บต้องให้แคว ให้แบน ให้สั้น ให้เป็นมัด เพื่อให้สะดวกในการเคลื่อนย้ายและประหยัดที่จัดเก็บ เช่น
 - ขวดพลาสติกคล้ายฝาออก บีบให้แบน
 - กระดาษมัดใส่หีบห่อ ไม่เกะกะ
5. เก็บให้เป็นระเบียบ และปลอดภัย

ตัวอย่าง การจัดเก็บ ดังนี้

ประเภท	ชนิดของผลิตภัณฑ์ขยะที่ควรแยก	ผลิตภัณฑ์ recycle / reuse	การจัดการ
1.กระดาษ	กล่องกระดาษแข็งสีน้ำตาล(ลัง)	กล่องกระดาษลูกฟูก	แกะกล่อง แผลออกเป็นแผ่นแบน วางซ้อน เก็บเป็นมัด
	-กระดาษสมุด กระดาษปอนด์ขาวที่ใช้ในสำนักงาน	-กระดาษถ่ายเอกสารสีขาว -กระดาษสมุดนักเรียน -กระดาษทิชชูชนิดหยาบหรือทิชชูสีชมพู	- กระดาษมัดใส่หีบห่อ ไม่เกะกะ - แยกกระดาษA4 ขาว-ดำที่สะอาดจากกระดาษคละสีอื่น ๆ - กระดาษสมุดใช้แล้วขายรวมๆ ได้กิโลกรัมละ 3 บาท แต่เอาปกออกแยกขายกระดาษขาวได้ กิโลกรัมละ 7 บาท"
	กระดาษสี เช่น นิตยสาร วารสาร หนังสือเล่ม กระดาษคอมพิวเตอร์ ต่อเนื่อง	หนังสือพิมพ์ใหม่	เก็บรวบรวมทำให้เป็นมัด
	หนังสือพิมพ์	หนังสือพิมพ์ใหม่	เก็บรวบรวมทำให้เป็นมัด
	กระดาษกล่องนม และกล่องน้ำผลไม้	เฟอร์นิเจอร์	-ตั้งหลอดออก บีบให้แบน ใช้มัดหรือกรรไกรผ่าออก -ล้างน้ำให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง (ป้องกันมดเหม็นเปรี้ยว)
	เศษกระดาษ /กระดาษของบุหรี่ปริศ กระดาษที่เคลือบด้วยพลาสติก เช่น กระดาษห่อของขวัญ กระดาษเบื่อน้ำมันเครื่อง กระดาษติดกาว และกระดาษที่ทำจากฟางบางชนิด	กระดาษทิชชู ขายไม่ได้	- แผลออกเป็นแผ่นเรียบ เก็บรวมกัน
2.แก้ว			
	ขวดแก้วดี เช่น ขวดน้ำปลา ขวดแก้วใส	-จะถูกนำกลับไปที่โรงงานผู้ผลิต เพื่อกลับไปทำความสะอาด ซ้ำเชื้อ และ นำกลับมาใช้ซ้ำ ซึ่งขวดใบหนึ่งสามารถใช้ซ้ำได้ถึง 30 รอบ -ขวดใหม่	- ขวดแก้วที่เป็นใบควรแยก และหากมีกล่อง/ลัง ให้ใส่กล่องเดิมให้ครบเต็มลัง เช่น ขวดพร้อมลิ้นเบียร์ข้าง/ลิโอ/ไฮเนเก้น ขวดพร้อมลิ้นเหล้าแม่โขง ขวดพร้อมลิ้นน้ำปลา จะได้ราคาดี - ขวดแก้วราคาต่ำควรแยกตามสี ขาว/แดง/เขียว แล้วทุบแตก ยิ่งเป็นชิ้นเล็กๆยิ่งดีแยกตามสีใส่ถุงป้ย
	ขวดแก้วที่แตก ขำรดเสียหาย	นำไปหลอมและผลิตออกมาเป็นขวดใบใหม่	ต้องคัดแยกสี สีขาว สีเขียว สีแดง และ สีรวม แล้วทุบแตก ยิ่งเป็นชิ้นเล็กๆยิ่งดี แยกตามสีใส่ถุงป้ย
3.โลหะ เช่น เหล็ก อะลูมิเนียม ทองแดง ทองเหลือง สแตนเลส และตะกั่ว รวมทั้งแบตเตอรี่ ซึ่งในกลุ่มนี้ ทองแดงมีราคาต่อกิโลกรัมสูงที่สุด			
เหล็ก	เหล็กเหนียว (เช่น ตะปู เหล็กเส้น เหล็กฉาก) เหล็กหล่อ (เช่น หัวเตาแก๊ส ขาจักร เลื่อยสับรถยนต์ อะไหล่รถยนต์ ปีม่าน ชิ้นงานหล่อต่างๆ) เหล็กหนา เหล็กบาง เช่น ใส้แม่ึก ลวดเสียบ ตัวหมั่นดำ เศษเหล็กอื่นๆ	หลอมรวมเป็นเหล็กใหม่	- คัดแยกจัดเก็บตามรายการชนิดเหล็กในใบรายการที่โรงงานรับซื้อ - ตัด ซอย ทำให้สั้น ยิ่งเล็กยิ่งดี ประหยัดพื้นที่ และการขนส่ง ราคาซื้อขายเหล็กนอกจากจะขึ้นอยู่กับประเภทและสภาพของเหล็กแล้ว
สังกะสี	กระป๋องเบียร์สิงห์ เครื่องดื่มสปอนเซอร์ กาแฟเบอร์ดี(ใช้แม่เหล็กเช็คดู จะดูดติด) กระป๋องกาแฟ นม กระป๋องสี ยูรีเทน ฯ		
ทองแดง	-สายไฟเก่า		-สายไฟเก่าที่ไม่ใช้แล้ว ให้แยกทองแดงออกจากเปลือกสายไฟ โดยการกรีดแยกชนิดออกจากกัน เพราะเปลือกสายไฟก็เป็นสิ่งที่สามารถนำมารีไซเคิลได้เช่นกัน
ทองเหลืองหนา-บาง		มีเตอร์น้ำใหม่ ฯ	
ตะกั่วแข็ง/อ่อน	-แบตเตอรี่เก่า	-แบตเตอรี่ใหม่	

ประเภท	ชนิดของผลิตภัณฑ์ขยะ	ผลิตภัณฑ์ recycle	การจัดการ	
อะลูมิเนียม	อะลูมิเนียมหนา เช่น อะไหล่รถยนต์ ลูกสูบ อะลูมิเนียมบาง เช่น กะละมัง หม้อ ช้อน ตูบเปิดฝา และกระป๋อง อะลูมิเนียม ซึ่งตัวกระป๋องและฝา กระป๋องทำจากอะลูมิเนียมต่างชนิดกัน	กระป๋องอะลูมิเนียมทุกใบ สามารถส่งกลับโรงงานเพื่อไปผลิตเป็นกระป๋องได้โดยไม่มีข้อจำกัดจำนวนครั้งในการผลิต –เช่น หม้อใหม่	ทำให้สะอาด ไม่มีเศษน้ำค้าง ได้ราคาดี	
	กระป๋องเบียร์ น้ำอัดลม หรือ เครื่องดื่ม ยี่ห้ออื่นๆ	อะลูมิเนียมจากใหม่ ชิ้นส่วนขาเทียม	ทำให้สะอาด บีบ ทำให้แบน	
4.พลาสติก รหัสของพลาสติก PETE HDPE V LDPE PP PS	โพลีเอทิลีนเทเรฟทาเลต (PET หรือ PETE) -- ขวดน้ำดื่ม ใส ขวดน้ำมันพืช น้ำอัดลม ขาเขี้ยว ภาชนะใส่อาหารร้อน ยาสระผม(บางประเภท)	รีไซเคิลเป็น เส้นใยสำหรับทำ เสื้อกันหนาว พรม ใยสังเคราะห์(หมอน) ถุงหิ้ว กระเป๋า ถุงมือ ชิ้นส่วนหิ้ว และขวด	- แยกตามประเภทพลาสติก จะได้ราคาดีขึ้น เช่น แยกขวดน้ำใส / ขาว/ขุ่น/ถุงพลาสติกหิ้ว ที่สะอาด/พลาสติกเหนียว/พลาสติกกรอบ - เท น้ำ ของเหลวออกให้หมด - ขวดพลาสติกกรรมสี เช่น ขวด ใส/ชมพู สบู่บรรจุภัณฑ์ แยกใส่ถุงเก็บรวบรวม	
	โพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (HDPE) -- ขวดน้ำดื่มขุ่น ขวดนม น้ำผลไม้ โยเกิร์ต ขวดบรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำยาทำความสะอาด ยา สระผม สารซักฟอก น้ำมันเครื่อง แป้งเด็ก ถุงหิ้ว	รีไซเคิลเป็นขวดใส่น้ำยาซักผ้า ขวดน้ำมันเชื้อเพลิง ลังพลาสติก ไม่เหมาะใช้ทำรั้ว หรือม้านั่งในสวน ปากกา กระเบื้องปูพื้น โตะ ม้านั่ง ถุงหิ้ว ท่อระบายน้ำ	ตัวอย่างพลาสติกสีเหนียว ได้แก่ ขวดแชมพู ภาชนะ แกลลอน ขวดนม แก้วน้ำใส หลอดกาแฟ หลอดฉีดยา	
	ขวดน้ำขาวขุ่น(HDPE)	ถุงหิ้วขาว	- คายลมออก แล้วบีบ ทำให้แบน จัดเก็บให้ประหยัดพื้นที่ โดยการเจาะรูร้อยเชือกแขวน เพื่อรองส่งขายในปริมาณที่มาก	
	ถุงพลาสติก ต่างๆ เช่น ถุงเหนียว(PE) ถุงHDPE (ถุงหิ้ว ถุงผลไม้ ถุงห้าง)		- ผึ่งให้แห้ง สะอาด ไม่สกปรก ไม่เลอะเทอะ พับ หรือมัดใส่ถุงเก็บรวบรวม	
	ถุงแกง		- แยกยางวง ซักล้าง ดตากให้แห้ง พับเก็บรวบรวม รองส่งขาย	
	โพลีไวนิลคลอไรด์ (PVC) --- ท่อ น้ำประปา สายยางใส ม่านห้องน้ำ กระเบื้องยาง แผ่นพลาสติกปูโต๊ะ ขวดใสแชมพู สระผม ขวดน้ำยาเช็ดกระจกประตู หน้าต่าง วงกบ และ ผนังเทียม	รีไซเคิลเป็นท่อ นำประปา รังน้ำ กรวยจราจร เฟอร์นิเจอร์ เคเบิล แผ่นไม้เทียม พื้น เสื่อ	ตัวอย่างพลาสติกกรอบ ได้แก่ กรอบนาฬิกา เครื่องคิดเลข แก้ว ขวดยาคุลท์ คีบอร์ด เปลือกcaseคอมพิวเตอร์	
	โพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ (LDPE) – แผ่นฟิล์มสำหรับห่ออาหารที่หดรัดตัวได้ ถุงใส่ขนมปัง ถุงเย็นสำหรับบรรจุอาหาร ถุงคลุม เสื้อผ้า สายน้ำเกลือ ขวดน้ำเกลือ	รีไซเคิลเป็นถุงดำสำหรับ ใส่ขยะ ถุงหิ้ว ถังขยะ กระเบื้องปูพื้น เฟอร์นิเจอร์ ผนังไม้เทียม ถังขยะ ของส่งของ		
	โพลีโพรพิลีน (PP) --- ภาชนะบรรจุอาหาร เช่น กล่อง ขาม จาน ตะกร้า กระบอกใส่น้ำ ขวดซอส แก้ว โยเกิร์ต ขวดบรรจุยา ภาชนะใส่เนยเทียม	รีไซเคิล เป็นกล่องเบดเดอริ ในรถยนต์ ไม่กวาด พลาสติก แปรง ชิ้นส่วนรถยนต์ เช่น กันชน ไฟท้าย กล่อง อเนกประสงค์		
	โพลิสไตรีน (PS) -- ภาชนะบรรจุของใช้ เช่น เทปเพลง สาลี หรือของแห้ง เช่น หมูแผ่น หมูหย็อง และโฟมใส่อาหาร เครื่องใช้พลาสติก	รีไซเคิลเป็นไม้แขวนเสื้อ ไม้บรรทัด แผงสวิทซ์ไฟ ฉนวนกันความร้อน		
	ขยะเครื่องใช้ไฟฟ้า/สำนักงาน	กระดิกนำร้อน พัดลม เครื่องซักผ้า โทรทัศน์ แฟกซ์ โน้ตบุค คีย์บอร์ด พรินเตอร์ ตู้อาโว แอร์ ฯ		- จัดเก็บรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบ ในที่ร่ม เพื่อรองส่งขายโรงรีไซเคิล
ขยะอื่นๆ ที่ขายได้	ที่นอนนุ่น โดยนุ่นเก่าป็นแล้วได้เนื้อ 80% ขนุ่นที่ นุ่นใหม่ป็นแล้วได้เนื้อ 40% (บีบละ 200 บาท ขนุ่นพร้อมบีบเก่า) น้ำมันพืช เก่า ที่ราคาสูงตามราคาน้ำมัน เพราะนำไป ผลิตไบโอดีเซล	ป็นทำที่นอนนุ่นใหม่ รีไซเคิลเป็นไบโอดีเซล กก.ละ 13 บาท	กรองเอาเศษต่างๆออก เก็บใส่บีบหรือ แกลลอนที่ใช้ใส่น้ำมัน จนได้ปริมาณมากพอสมควร	

ประเภท	ชนิดของผลิตภัณฑ์ขยะ	ผลิตภัณฑ์ recycle / reuse	การจัดการ
	กากมะพร้าว / เนื้อมะพร้าว	สกัดทำน้ำมันพืช สบู่ ผสมเป็นอาหารสัตว์	-ประสานหาแหล่งรับซื้อ
	กะลามะพร้าว	เผาเป็นคาร์บอนส่งเข้าโรงงาน ทำเครื่องประดับ	
ขยะแห้ง สำหรับเป็นเชื้อเพลิงทดแทน	เศษไม้ลัง กิ่งใบไม้แห้ง กิ่งหวี กิ่ง ร้อน กิ่งขนมขบเคี้ยว กุ้งแห้ง ข้าว โฟม สะอาด พลาสติก รองเท้าหนัง รองเท้าฟองน้ำ กระเป่า กุ้งมือ เศษเชือก กุ้งปุย		ต้องประสานงานแหล่งรับซื้อขยะรีไซเคิล ที่รองรับได้ จัดเก็บรวบรวมแบบเป็นขยะแห้งที่สะอาด ไม่ปนเปื้อน เช่นส่งผู้รวบรวมนำไปส่งต่อให้โรงงานปูนซีเมนต์ เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน(พลังงานสีขา) แทนถ่านหินลิกไนต์
ขยะอันตรายที่รีไซเคิลได้	แบตเตอรี่รถยนต์ / จักรยานยนต์ / สารองไฟ จอคอมพิวเตอร์ ถังแก๊ส กระจกสเปรย์ยาฆ่าแมลง ขวดยาฆ่าแมลง กระจกสเปรย์สี กระจกป้องกันน้ำมันเครื่องเก่า	หลอมละลายเป็นตะกั่วแห้งแปรรูปเป็นแบตเตอรี่ใหม่	-ถ้าเป็นวัสดุของแข็ง และแห้ง ให้เก็บรวบรวมในที่ร่ม ไม่สมควรไว้ที่กลางแจ้ง เพราะอาจเกิดการปนเปื้อน น้ำชะลงหน้าดิน สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เก็บไว้ส่งศูนย์รีไซเคิลที่รับซื้อ -ถ้าเป็นน้ำมันเครื่อง สมควรเก็บใส่ถังกลลอน และปิดฝาให้แน่นเก็บไว้ในร่ม รวบรวมไว้เพื่อรอการส่งขาย -กระจกสเปรย์สีกดใช้สีให้หมดจริงๆ ทำการเจาะรูให้รัว โดยใช้ดอกตะปู หรือโลหะของแหลมคมเจาะ หลังจากนั้นทาบให้แบน (ไม่สมควรทาบให้แบนในขณะที่ยังใช้ไม่หมด และยังไม่ได้เจาะรูมา
ขยะอันตรายที่รีไซเคิลไม่ได้ หรือ ไม่คุ้มค่ากับการรีไซเคิล	แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ ฝาปนเปื้อน น้ำมัน วัตถุระเบิด เข็มฉีดยาไม่ปนเปื้อนสารคัดหลั่ง ถ่านนาฬิกา	-	-หลอดฟลูออเรสเซนต์ เก็บรวบรวมโดยใส่กลับเข้าไปในหลอดกระดาษเดิม ใช้ยางมัดหัวท้ายไว้ ป้องกันการเล็ดลอดออก จากนั้นนำวางไว้ในที่ปลอดภัยจากการทำให้แตกหัก ส่งศูนย์รีไซเคิลที่รับจัดการ หรือผู้รับจัดการขยะอันตราย -เก็บรวบรวมส่งให้สถานที่ที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการ เพื่อกำจัดกากของเสียอันตราย/ วัตถุอันตราย

รวบรวม และเรียบเรียง

โดย นางสาวภาภรณ์ หล้ากรอด

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ